

Alfa a Omega

Zpravodaj Farního sboru
Českobratrské církve evangelické
v Praze 5 - Smíchově

Úvodník

Hospodin dává svému lidu sílu, Hospodin žehná svůj lid pokojem. Ž 29,11

Milé sestry a milí bratři, přátelé, období, ve kterém tradičně mnozí vyhledáváme odpočinek, pomalu mizí kdesi za obzorem, léto se láme do podzimního času. Začal školní rok. Pro mnohé z nás je tahle doba restartu, či návratu k pravidelnosti aktivit, časem dosti hektickým, spojeným s návaľem povinností. Chtěl bych nám všem pro tento i další čas vyprosit především pozhennání. Myslím na školáky a studenty, kteří změnili školy a nevrací se do známého prostředí a zaběhaných vztahů, ale i na ty, kteří si musí „jen“ po dvouměsíční pauze znovu zvykat na jiný rytmus. Povzbuzení jistě potřebují i učitelé, aby měli dost sil a energie i radosti z toho, že zase mohou předávat vědomosti. Myslím i na ostatní pracující, kterým se nahrnulo povinností nad hlavu, jakož i na ty, kdo práci hledají a nedaří se jim to. Myslím na starší generaci, která se povětšinou už těšila na osvěžení chladnějších nocí a také na nová setkání. Na všechny, kdo jen těžko snášeli letní vedra a raději zůstávali zavřeni doma. Myslím na ty, komu létem vyprahlá země připomněla zas mnohem silněji nedostatek vody v krajině a změny klimatu. Myslím na ty, kdo neměli to štěstí, aby mohli spočinout, protože náročná a bolavá životní situace nepočkají na nějakou vhodnější chvíli, až budeme lépe nachystaní. Myslím stále i na místa válečných

konfliktů ve světě a na lidi uprostřed nich, kteří denně někoho milého ztrácí... Nezvládnu tu jistě vyjmenovat všechny, kterým bych rád do jejich neklidů a starostí v téhle době vyřídil žalmistovu zvěst, že Hospodin žehná svůj lid pokojem.

Zkouším si také představit, jak konkrétně se takové žehnání může projevat. Zažívat pokoj občas lze i navzdory všemu náročnému, co na nás doléhá, také díky předivu dobrých vztahů. Díky tomu, že máme nějaké „doma“, nějaké zázemí ve svých rodinách, v blízkých. To v nich můžeme zažívat vřelost otevřené náruče, pocity bezpečí i chvíle radosti. V nich smíme nacházet také oporu pro všechno těžké i vyhlížet k lepším zítřkům. Snad i takto žehná Hospodin pokojem. Pravdou však je, že někdy se nám dobrých a nosných vztahů nedostává. Neumíme si je totiž sami zařídit a někdy ani nevíme, kde hledat. V souvislosti s tím přemýšlím také o roli společenství našeho sboru. Zvlášť když i tady se snažíme o poprázdninový restart. Přál bych si, aby byl i nadále místem otevřeným pro všechny hledající a příchozí. Aby byl společenstvím, ve kterém duše neklidná smí nacházet své místo ke spočinutí a možnost nadechnout se. Aby byl místem, kde se můžeme jedni o druhé opřít, kde můžeme zažít radost, nacházet naději, mít také kousek svého „doma.“ Já vím, že ani tohle zařídit vlastními silami plně neumíme, ale snad k tomu můžeme něčím každý dle svých možností přispívat. Třeba milými slovy, úsměvem, radou, zájmem, a mnohými dalšími způsoby. Za sebe a za staršovstvo sboru mohu ujistit, že se o vytváření otevřeného a pokojného „doma“ snažíme ze všech sil. Někdy se sice trochu bojím, že nám právě síly dojdou. Ale i do těchto obav krásně zní žalmistovo ujištění o tom, že máme koho poprosit v důvěře, že on nové síly dodá. Ne snad kvůli našim potřebám a plánům, ale protože on takový je. Dává sílu a žehná svůj lid pokojem.

Jonatan Hudec

Vážení čtenáři, (editorial)

Záříjové číslo našeho sborového zpravodaje Alfa a Omega otevírá aktuální úvodník našeho bratra faráře inspirovaný žalmem 29, 11 s heslovým ujištěním „Hospodin dává svému lidu sílu, Hospodin žehná svůj lid pokojem“.

Následuje rozhovor sestry Ester Kopecké se Zuzanou Kašparovou, která poutavě líčí své první kroky z poznávání víry od chvíle, kdy se provdala do evangelické rodiny v Brně a začala s ní navštěvovat kostel v Židenicích. Po přestěhování do Prahy její návštěvy kostela ustaly, protože jí, jak vzpomíná, chyběly osobní vazby. Do našeho sboru ji přivedla tak trochu náhoda – jednak bydlí blízko našeho kostela, jednak „její škola“ spolupracovala s Komunitním prostorem našeho sboru. Aktivita KP ji zaujaly a začala se s naším sborem sblížovat. V současné době se připravuje ke křtu. Jedním ze zásadních motivů tohoto rozhodnutí pro ni byla možnost účastnit se pravidelně eucharistie. V současné době také pomáhá ve sborové kanceláři.

Dále následují zprávy života sboru a příspěvek bratra Jakuba Šandery přinášející informace o probíhajících a plánovaných akcích KP.

Příspěvek bratra faráře Petra Brodského je pokračováním volného seriálu o jeho působení mezi českými krajany- potomky českých evangelíků, žijícími ve střední a východní Evropě.

Následující text sestry Vobrové informuje o pozoruhodném nálezu dosud neznámé části archivu pobělohorského seniora mladoboleslavského sboru Jednoty Bratrské Matouše Konečného.

Závěrem uvádíme zamyšlení Honzy Jelínka inspirované kázáními a přednáškami Tomáše Halíka, knížkou Jiřího Suchého a ovšem vlastními podněty.

Jan Horálek

Rozhovor se Zuzanou Kašparovou

Zuzana Kašparová začala do našeho sboru chodit před necelými dvěma lety. Dlouho byla spíše nenápadnou účastnicí bohoslužeb, ale nyní je již řadu týdnů velkou pomocí ve sborové kanceláři, kde se stará o sborovou administrativu. V současné době se připravuje ke křtu v našem sboru.

Na úvod mám asi trochu nudnou otázku, ale nemohu se nezeptat, čemu vděčíme za to, že jsi začala chodit právě do smíchovského sboru.

Je to trochu složitější. Pocházím z rodiny, která s evangelickou církví, náboženstvím ani vírou nemá nic společného, ale před lety jsem se přivdala do evangelické rodiny. Pocházím ze Zlína a studovala jsem v Brně, kde jsme se s mým tehdejším manželem potkali. Svatbou s ním jsem rovnýma nohama vstoupila do evangelické rodiny a sborového života, i když jsem nebyla pokřtěná. Chodili jsme do kostela v Brně Židenicích, kde mě dobře přijali, nikdo mě „nevyhnal“, nebo „nezkoumal“. Pořád jsem totiž měla obavy, že se mě někdo bude ptát, třeba jestli jsem věřící. Tam mě prostě brali tak, že jsem začala chodit do kostela s rodinou svého manžela.

Když jsme se v roce 2006 přestěhovali do Prahy, nechodili jsme pravidelně do žádného kostela. Ani já sama jsem dlouho do žádného kostela nechodila, protože jsem nikde neměla vazbu a samotné se mi nikam moc nechtělo. A pak jako by nadešel čas a začala jsem chodit na Smíchov.

S příchodem do našeho kostela jsi tedy nepřišla jen do nového sboru, ale zároveň přicházíš k církvi i k víře. Protože v minulosti jsi do kostela chodila, ale pokřtít ses nenechala.

Do kostela v Brně jsem chodila docela často, vždycky mě zajímalo, co se tam dělo, o čem se mluvilo. Velmi důležitý pro mě ale byl evangelický zpěvník. Je to pro mě úplně zásadní kniha a do kostela jsem chodila především kvůli písním a zpívání, které jsem prožívala velmi emocionálně a vnímala jako své osobní modlitby, mohu-li to tak teď nazvat. Hodně mě oslovovala a byla pro mě důležitá i kázání. Pořád jsem se ale trochu styděla, že z církevního prostředí nepocházím, s nikým se v církvi mimo sbor neznám a udržovala jsem si určitý odstup. I když jsem mezi lidmi ze sboru měla spoustu přátel. Věděla jsem, že se s vírou v Boha úplně neztotožňuji a mám k tomu spoustu výhrad, ale ve sborovém společenství jsem se cítila dobře. S manželem a jeho rodinou jsme se navzájem respektovali, vycházeli jsme spolu dobře, ale moc

jsme spolu o víře nemluvili, nebo pokud ano, tak v tom smyslu, že mě to sice zajímalo, ale věděla jsem, že věřící nejsem.

Ale zpět k tomu, proč právě teď a proč právě smíchovský kostel...

Nabízelo se to, protože už dlouho bydlím blízko, vlastně jen za zatáčkou, ale prostě jsem se nemohla odhodlat. Potom jsem ale díky své práci zaregistrovala aktivity Komunitního prostoru, protože naše škola si přes KP začala pronajímat místnosti. Takže jsem do kostela zavítala a interiér opraveného kostela mě naprosto okouzlit. Čistota prostoru, všude jen dřevo, kazatelna, variabilnost a možnosti, které ten prostor nabízí. Vlastně bych řekla, že jsem sem začala chodit hlavně kvůli tomu interiéru, který mě nadchnul. Je mi tady prostě moc dobře, tak jsem si říkala, že sem budu chodit, i když se tu se mnou třeba nikdo nebude bavit, protože tu nikoho neznám. Že sem prostě budu chodit sama. Něco se změnilo. Měla jsem pocit, že dokážu nějak lépe definovat sama sebe a jít do kostela sama za sebe. A ještě k tomu byla v té době na Smíchově farářkou Anička Pokorná, a to pro mě bylo hodně důležité. Nejenom že měla krásná kázání, ale i ten fakt, že je farářka, byl pro mě podstatný, protože pro mě jsou vlastně všechny ženy farářky velmi inspirativní. A najednou mi došlo, co mi tak dlouho v životě chybělo.

Takže jsi našla prostor, ve všech dimenzích toho slova, ve kterém je ti dobře.

Ano, vlastně v žádném z pražských kostelů jsem nikdy neměla pocit, že bych tam mohla nebo chtěla patřit. Pořád jsem si nebyla jistá, jestli mohu patřit do té „evangelické party“. Trvalo opravdu dlouho, než jsem se odvážila do smíchovského kostela jít, i když to mám za rohem. A jsem moc ráda, že jsem to udělala.

Svoje rozhodnutí teď chceš potvrdit i křtem. Tedy je pro tebe teď důležité chodit do kostela a nechat se i pokřtít. Co se změnilo?

To se těžko popisuje. Jeden takový pro mě významný okamžik souvisí s večeří Páně. Účast na bohoslužbách pro mě byla vždycky hodně emocionální. Dokonce můj syn už mi říkal, že jsem hrozná plačka, a že se mnou nikam nebude chodit. Nikdy jsem ale nechodila k večeři Páně, protože nejsem pokřtěná. A pak někdy loni na podzim, když byla večeře Páně, všichni šli dopředu, já jsem zůstala v lavici, zpívaly se všechny ty hezké písně a mě napadlo, že bych se chtěla nechat pokřtít. Prostě to tak vyplynulo a měla jsem

pocit, že to tak má být. Souviselo to s tím prostorem, se společenstvím, ale hlavně jsem měla pocit, že jsem přišla na to, co mi tak dlouho chybělo, co bych chtěla prožívat.

Jaké to pro tebe bylo, přijít nově do nějakého společenství, ještě s těmi pocity a zkušenostmi, které jsi měla?

Dlouho jsem se s nikým nebavila a hned po bohoslužbách jsem odcházela. Jenom jsem při odchodu Aniče podala ruku a třeba poděkovala za hezké kázání. Mám takovou povahu, že mi trvá hrozně dlouho, než sama někoho oslovím. Ale cítila jsem se tady dobře a věděla jsem, že sem chci patřit. Takže mi vlastně hodně pomohlo, když se v ohláškách objevila výzva, že je potřeba vypomocet se sborovou kanceláří. Když už to v ohláškách bylo podruhé, bylo mi jasné, že to je něco, co bych ráda dělala, jak bych se ráda zapojila, protože už delší dobu jsem měla nutkání nezůstat jen pasivní. Tak jsem oslovila Jonatana, že sice nevím, co je přesně potřeba, ale že ráda pomůžu. Mám pocit, že teď už všechno samo nějak běží a v rukou už to má někdo jiný než já. A k tomu patří ten křest. Nejdřív jsem se svěřila jednomu kamarádovi, že bych se chtěla nechat pokřtít, ale že vlastně přesně nevím, co to znamená, i když to ve mně vzbuzuje velké emoce. Ten můj kamarád se zná s Jonatanem, tak ho pobídl k tomu, aby mě oslovil. Mně by to jinak trvalo ještě dalšího půl roku, protože pro mě není snadné s někým začít hovor. Ale přišlo to v pravou chvíli.

Hodně se tak pro tebe změnilo. Je něco, k čemu teď směřuješ?

Teď se hlavně těším na ten křest. Pro mě je to opravdu velká věc, jedna z nejdůležitějších v životě.

Je pro tebe důležitější než třeba svatba?

Jo. A víš proč? Když někdo vstupuje do manželství, je to vždycky rozhodnutí dvou lidí. Křest je ale něco, co se týká jen mě, je to jen moje rozhodnutí. Do vztahu s Bohem tady vstupuju já sama za sebe. Můžu být úplně autentická. S Jonatanem jsme měli poctivou přípravu a mluvili jsme o hodně věcech, musela jsem přečíst katechismus, diskutovali jsme nad množstvím mých představ a pomohlo mi to zpracovat hodně mých obav a mýtů. Pořád je hodně věcí, se kterými nejsem úplně v souladu a nad kterými se dá diskutovat, přinejmenším s naším farářem se nad nimi dá diskutovat, ale ušla jsem velký kus cesty. Vážím si toho, jak mě přijala rodina

mého bývalého manžela, vážím si svobody a tolerance, kterou jsem mohla mít. Díky tomu, co jsem prožila, jsem mohla dojít až sem, i když některé věci stále neumím přesně pojmenovat a formulovat. Došla jsem až k tomu, že se chci nechat pokřtít a věřím, že i potom budu moct dál debatovat nad tím, co mě zajímá a co mi třeba není jasné. Mám pocit, že vím, kde jsem a proč tam jsem. A za to jsem nesmírně vděčná.

Ptala se Ester Köhler Kopecká

Kostelnická služba

Chtěli bychom nejprve za smíchovský sbor moc poděkovat Kryštofovi Maláčovi za veškeré přípravy prostor (nejen) na bohoslužby, jakož i za obstarávání všeho dalšího dění. Díky za jištění při rozličných opravách, a rekonstrukčních pracích v budově i za pomoc při běhu všelijakých projektů, na jejichž realizaci se Kryštof podílel. Díky i za jednotlivosti, za ochotu vypomoci tam, kde to bylo zapotřebí. Například za dodávky vína na večeri Páně, či za pomoc s občasným dovozem Jelínkových. V průběhu září se má funkce kostelníka ujmout Jakub Růžička. Těšíme se na tuto spolupráci. A vyprošujeme mu pro kostelnickou službu u nás mnoho sil, trpělivosti a radosti.

J. Hudec

Stavební investice a splátka půjčky z fondu Jeronýmovy jednoty

Stejně jako loni, i letos čekají budovu našeho kostela stavební investice a náš sbor pak splátka půjčky z fondu Jeronýmovy jednoty. Na většinu stavebních investic se nám podařilo získat výhodné dotace, jejich podmínkou je ovšem naše finanční spoluúčast 10 až 20 %.

Abychom mohli pokrýt všechny nezbytné výdaje, potřebujeme mezi sebou vybrat 500 000 Kč nad rámec pravidelných očekávatelných plateb, např. saláru, které jsou již zahrnuty ve finanční rozvaze na tento rok. Do dnešního dne se nám podařilo vybrat 60 000 Kč. Děkujeme za vaši obětavost, které si velmi vážíme a věříme, že příští rok potřebnou částku na splátku půjčky shromáždíme pronájmem našich rekonstruovaných prostor, které budou sloužit ještě lépe i díky letošním investicím.

Číslo farního účtu je: 2300335514/2010.

Kavárna Na Věky - Na konci věků

Kavárna ve své současné podobě s odchodem Kryštofa a Kateřiny nebude pokračovat a další forma fungování kavárny je v jednání. Staršovstvo sboru oběma děkuje za vytvoření prostoru kavárny, za odvalu a nadšení, s jakým se do projektu pustili a za vše, co tak do sboru a sborových prostor přinesli, a čím přispěli k otevření sborových dveří všem lidem.

Anketa – Program a život ve sborových prostorách

Příští jaro tomu budou tři roky od dokončení rekonstrukce našeho kostela a otevření Komunitního prostoru Smíchov. Po nesnadných začátcích se podařilo celý projekt rozběhnout a s každým novým školním rokem je prostor zaplněnější. V tuto chvíli už tak není největší starostí sehnat nájemce, ale to, jakým aktivitám dávat přednost a obecně v jakém rámci se pohybovat a jakou mít pro náš Komunitní prostor vizi.

Obracíme se proto na vás, pravidelné i příležitostné návštěvníky našich sborových setkání i komunitních programů, s žádostí o vyplněním dotazníku, které vám zabere okolo 5 min. Vaše odpovědi nám pomohou zjistit co dělat lépe, jaké programy preferovat a obecně jakým směrem se dále vydat.

Děkujeme za váš čas věnovaný naší anketě, ale především za vaši účast na našich programech, protože tím dáváte celému projektu smysl.

Anonymní anketu můžete vyplnit prostřednictvím on-line formuláře (<https://www.surveymonkey.com/...F8W>), preferujete-li papírovou formu, vyplňte prosím dotazník, který najdete v chrámových prostorách a předejte bratru faráři nebo komukoli ze členů staršovstva.

Výročí samostatnosti našeho sboru

V minulém čísle jsme zmínili, že náš sbor letos v říjnu oslaví 100 let své samostatnosti.

Toto výročí si chceme připomenout přípitkem a vzpomínkami v neděli 20. října při bohoslužbách, které se budou konat od 14 hodin, a dalším bohatým programem (včetně vystoupení SPZ) v rámci seniorátního dne. Všichni jste srdečně zváni. Dopolední bohoslužby se v ten den konat nebudou.

Novinky z komunitního prostoru Smíchov

Milý sbore, rád bych vám představil zajímavé projekty, které chystáme v naší režii nebo ve spolupráci s dalšími organizacemi, či institucemi do konce roku 2024.

Zapojili jsme se do programu Festivalu Take Care, který má za cíl inspirovat k ekologickému obratu, a to jak individuálnímu,

tak kolektivnímu. Nejprve vernisáží výstavy A Přece se točí? naší Galerie Na Věky a dále přednáškou Fakta a mýty o Greendealu. Přednese ji známá influencerka Rozárie Haškovcová za moderace Adély Hudcové.

Na podzim u nás Gymnázium Na Zatlance se svými studenty chystá dva velké projekty – divadelní expedici na téma J. A. Komenského: Co musí člověk skutečně vědět, aby mohl dobře žít i umřít, a týdenní práci studentů v prostorách fary, zaměřenou na osobnost Franze Kafky k výročí jeho úmrtí. Studenti budou ve skupinách zpracovávat témata, která na konci společně odprezentují před rodiči i veřejností.

Se spolkem Pulsar a studenty konzervatoře Duncan Centre připravujeme taneční performance.

Spolupracujeme také s Nadací VIA prostřednictvím grantové podpory našich projektů nebo pronájmem našich prostor pro setkávání s grantisty. Projekt se jim líbí a dá se říct, že nám jsou velmi nakloněni a projektu fandí.

Velmi intenzivně jednáme s MČ Praha 5, která se, kromě pravidelné finanční podpory, o nás čím dál tím více zajímá. V červnu a v srpnu jsem se za KP účastnil kulatých stolů Komunitních center na Praze 5 na tvorbu kulturní strategie a SWOT analýzy na Praze 5. MČ nabízí další možnosti on-line i off-line inzerce. Na konci října u nás například pořádá koncert zpěvačky Renaty Drössler. S MČ jednáme také o bezbariérovém přístupu do chrámu a budoucí spolupráci s dětskou skupinou, která vznikne, až bude provedena plánovaná rekonstrukce původního zahradního domku.

Pokračujeme také v pravidelných sousedských akcích, které koordinují

Jordana Blažková s Lali Diopovou. Srdečně zveme na první poprázdňinovou akci v úterý 24.9 od 17:00. Můžete se těšit na Schimmerle Klezmer Kabaret, opékané burty, či přehlídku salátů.

Poslední Vernisáž Galerie Na Věky v tomto roce proběhne 28. 11. na téma péče o sebe, péče o tělo. Naši kurátoři Jan a Karolína již pracují na dramaturgii příštího roku 2025.

Šest na pětce 2024

Od 3. října do 12. prosince zazní v chrámu kostela cyklus šesti komorních koncertů klasické hudby nazvaný Šest na pětce.

Tento, již druhý ročník koncertů ve své dramaturgii reflektuje významné výročí Roku české hudby, Bedřicha Smetany a 80. výročí od smrti tzv. Terezínských skladatelů. Na koncertech vystoupí čeští renomovaní i začínající umělci – smyčcová kvarteta **Krásna Quartet** a **Škampovo kvarteto**, dechové **trio d'Anches (Jan Souček- hoboj, Anna Paulová - klarinet, Ondřej Šindelář- fagot)**, smyčcové duo **Pavla Tesařová - housle & Juraj Škoda - violoncello**. Podobně jako v prvním ročníku je respektována souborová a nástrojová pestrost. Nově se v cyklu objevuje i složka pěvecká – v podobě pěveckého recitálu **Jana Kukala** spolu s varhaníkem **Lukášem Dvořákem** nebo smíšeného pěveckého sboru **Punkt** s klavíristkou **Annou Gaálovou**.

Před každým koncertem bude připravený doprovodný program - tzv. Entrée od 18:00 v horním patře kavárny, kde se blíže seznámíme s programem a pronikneme do kontextu vzniku díla. Program bude vždy moderován pozvaným muzikologem, historikem, či samotnými umělci.

Abonentku i jednotlivé vstupenky lze zakoupit na portálu Goout. Je výhodné zakoupit abonentku na všechny koncerty. I když třeba nemůžete na jeden jít, stále se to finančně vyplatí a navíc je abonentka přenosná, takže ji místo vás může použít i někdo jiný. Členové sboru mají 10% slevu, stačí zadat slevový kód 6510.

Kalendář koncertů

- 3. 10. 19:00 Punkt & Anna Gaálová
- 17. 10. 19:00 Krása Quartet
- 31. 10. 19:00 Pavla Tesařová & Juraj Škoda
- 14. 11. 19:00 Trio d'Anches
- 29. 11. 19:00 Jan Kukul & Lukáš Dvořák
- 12. 12. 19:00 Škampovo kvarteto

Přeji Vám všem krásný podzim a těším se na setkání při různých příležitostech.

za KP tým Jakub Šandera

Bjeliševac – sbor s valašskými kořeny v rámci reformované církve v Chorvatsku

Sbor v chorvatské obci Bjeliševac tvoří potomci českých vystěhovalců, převážně z Valaška, kteří se do tamní oblasti, tzv. Požežské kotliny v oblasti Slavonie začali stěhovat kolem roku 1880. Již v roce 1900 reformovaní evangelíci v nedaleké obci Pleternica zakoupili domek a upravili jej na modlitebnu. Bjeliševačtí evangelíci se tou dobou scházeli k bohoslužbám v rodinách. V roce 1946 se Bjeliševac a Pleternica stávají samostatnými sbory začleněnými do tamní reformované církve. V době mých kontaktů se sborem v rámci funkce „potulného kazatele“ byl farářem bjeliševackého sboru biskup Endre Lang (od roku 1964 do září 2005). Poté převzal žezlo duchovního správce Branimír Bučanovič, farář v Záhřebu, který do sborů v Bjeliševci a Pleternici dojížděl 2x měsíčně. Spolupráce s biskupem

Langem i br. Bučanovičem byla velmi dobrá. Oba byli nakloněni tomu, že Českobratrská církev evangelická má zájem na udržování kontaktů s evangelickými krajany. Důkazem toho je i to, že v květnu 2003 (za výrazné finanční pomoci ČCE) byl slavnostně otevřen „na zelené louce“ zbudovaný kostelík. Bohoslužby se konají převážně chorvatsky, pokud

přijede host-kazatel z Čech, pak česky. Od roku 2018 je administrátorem sboru Darko Turšič. Výraznou osobností byla a je někdejší dlouholetá kurátorka sboru sestra Zdenka Pagáčová. Statečná a obětavá žena, u níž byla péče o sbor radostí a samozřejmostí. Věk (v lednu 2025 oslaví 90. narozeniny) a zdravotní obtíže již nedovolují sestře Zdence účastnit se pravidelně bohoslužeb, se sborem však zůstává intenzivně spjata. S vděčností vzpomínám na všechny návštěvy jak ve sboru, tak v bytečku sestry Pagáčové v Požeze. Sluší se také zmínit, že na podzim r. 2014 byla sestře Pagáčové rukou tehdejšího náměstka synodního kurátora ČCE předána „Medaile vděčnosti Českobratrské církve evangelické“. V roce 2016 byl kurátorem sboru zvolen mladý učitel bratr Vlado Kamenčák. Na můj dotaz, jak jsou spokojeni s kontakty s ČCE, písemně odpověděl: „Velmi jsme spokojeni se spoluprací s ČCE a takej s koordinátorem.“ Dále píše, „že v Pleternici už několik let nejsou bohoslužby, jsou tam jen 4 členi sboru a oni přicházejí na bohoslužby k nám.“

Koordinátorem, jehož bratr Kamenčák zmiňuje, je toho času bratr farář Pavel Freitinger z Velké Lhoty (po valašsky z Hrubé Lhoty). Koordinátorství převzal po bratru Janu Krupovi, který odešel do důchodu a o kontakty s Bjeliševackými pečoval též s plným nasazením. Vážím si

toho, jak oba navázali na mé činnosti. Díky za jejich službu! Je velmi radostné, že vzájemné vztahy nejsou jen záležitostí koordinátora, ale jde o živé provázání s celým lhoteckým sborem. Navzájem se již několikrát navštívili. Co Vám budu vyprávět, sami si přečtete kousek zprávy ze sborového zájezdu z Valašska do Bjeliševace: „V pátek 16. září 2011 usedáme do autobusu a vydáváme se na cestu do Bjeliševace. Není to jen tak obyčejný zájezd za krásami přírody, mnohé účastníky čeká setkání s jejich vzdálenými příbuznými, setkání tak trochu s minulostí, se vzpomínkami. Těm několika ostatním, kteří v Chorvatsku rodinné vazby nemají, nabízí možnost nových setkání a navázání nových vztahů... Srdečné setkání opět po dvou letech. To poslední bylo na Velké Lhotě, teď jsme zase hosty my. A že se o nás starají. Spolu s Českou besedou nám připravili výlet do přírodní rezervace Jankovac i společný oběd v příjemné restauraci nedaleko maďarských hranic. A tak máme příležitost k rozhovorům i ke vzájemnému poznávání se – a to nejen s našimi hostiteli... O to víc nás oslovuje nedělní text kázání – zaslíbení, dané Jákobovi při hledání jeho životní cesty, platí pro nás všechny. Káže náš bratr farář Jan Krupa, káže česky, liturgii slouží místní bratr farář Branimír Bučanovič v chorvatštině. Asi všichni všemu úplně nerozumí, hlavní smysl nedělní zvěsti však smíme prožít při společném slavení svatě večere Páně. A to v obou sborech – v Pleternici i v Bjeliševaci...

Přichází poslední ráno a s ním to, co nikdo nemá moc rád – loučení. Dojati, avšak s vědomím toho, že zůstáváme i nadále propojeni, se vydáváme na zpáteční cestu. Ještě prohlídka Budapešti a jedeme domů. Vracíme se plni dojmů, které budeme ještě dlouho zpracovávat. A taky obohaceni novými kontakty i možnosti nových pohledů.

Chorvatsko – to však pro mne není jen Bjeliševac, musím vzpomenout také na Daruvar, město asi 60 km směrem na severozápad od Bjeliševce, kde žije také početná krajanská komunita katolického vyznání. Při návštěvách Chorvatska jsem vždy navštívil obě tato místa. Česká menšina je zde velmi aktivní, což jsem mohl poznat zejména prostřednictvím novinářek paní Vlatky Daňkové a paní Libuše Stráníkové. Daruvarští krajané mají svůj spolek, vydávají časopis Jednota, provozují mateřskou a základní školu Ferdy Mravence. Zájem o českou kulturu je značný. Chorvatsko-české děti se učí češtinu, tradiční české tance a písně. Krajané pozitivně hodnotí zájem, který o ně projevuje česká vláda. Jedná se nejen o finanční podporu školství a krajanské činnosti, ale krajané stále s vděčností vzpomínají na humanitární pomoc Výboru dobré vůle Olgy Havlové ženám a dětem v době válečného konfliktu v první polovině 90. let. Ostatně následky tohoto konfliktu jsou stále patrné. Když jsem jezdíval autem z Daruvaru do Požegy a Bjeliševce, zajel jsem si přes Horní a Dolní Grahovljany, kde stále stojí zničené domy a cedule s označením „pozor zaminováno“! To mě vede k myšlenkám na zkoušenou Ukrajinu, trosky v Gaze, na ztráty lidských životů na obou stranách konfliktů.

Pravdou je, že za celou dobu mého působení se nepodařilo navázat kontakt s daruvarskou katolickou farností, vše se dalo jen na bázi spolkové.

Bližší vhled do spolkového života českých krajanů v Chorvatsku nám poskytne text paní Libuše Stráníkové: *Pro české čtenáře bych ráda vysvětlila, že česká menšina žije v Chorvatsku již více než 200 let (hlavní vlny příchodu Čechů do zdejších krajů probíhaly v druhé polovině 19. století) a že je velice dobře organizovaná. Od konce 19. století vznikaly zde krajanské spolky, které si v roce 1921 založili zastřešující organizaci Československý svaz (dnes existuje Svaz Čechů se sídlem v Daruvaru a Svaz Slováků se sídlem v Našicích) a české školy. Dnes menšina čítá o něco méně než 10 tisíc lidí, hlásících se k české národnosti. Dnešní Svaz Čechů sdružuje 32 českých besed, které provozují bohatou činnost na poli folkloru, zpěvu,*

hudby a divadla, pečují o české tradice (masopust, velikonoční a vánoční zvyky, posvícení...) a pravidelně pořádají populární Dny české kultury. Existují také dvě české základní školy, dvě české mateřské školy a celá síť škol základních i středních s výukou českého jazyka. Kromě toho existuje novínově vydavatelská instituce Jednota, která vydává český týdeník Jednotu, dětský časopis Dětský koutek a řadu dalších publikací. Největší slavnosti české menšiny v Chorvatsku jsou Dožínky, folklorně gastronomická akce, kterou rozhodně stojí za to navštívit.

Třetím místem v Chorvatsku, za jehož „objevení“ vděčím Vlatce Daňkové, jsou Veliki Zdenci a tamní luterský evangelický sbor. V jeho čele stojí pastor Predrag Gazibara, sbor má asi 40 členů, většinou Čechů. Krajanské rodiny, které se hlásily k evangelickému vyznání, to neměly jednoduché. K velké duchovní obnově došlo v době „domovinské“

(tj. občanské) války) za velké pomoci finských misionářů. V roce 1994 byl postaven útulný luterský kostel, kde se konají nedělní bohoslužby. Pravidlem jsou i biblické hodiny a práce s dětmi a mládeží. Bývalo pravidlem, že při našich návštěvách Bjeliševce a Daruvaru jsme mívali i bohoslužby ve Zdencích. Po společných bohoslužbách se posedělo při kávě a čaji.

V závěru dávám prostor vzpomínce Libuše Stráníkové, o kterou jsem ji požádal: *Nepamatuji si, kdy přesně jsem se s Vámi seznámila, ale vím, že to bylo prostřednictvím kolegyně novinářky Vlatky Daňkové. Pozvala mne na setkání do restaurace Quenn, kam jste se při svých cestách za krajany ve Velkých Zdencích a Bjeliševci stavovali na jídlo nebo na osvěžení. Byla to příjemná setkání. Od Vás a Vašich spolucestovatelů jsem se dozvěděla, jakou péči věnuje Českobratrská církev evangelická krajanům ve světě, konkrétně v Chorvatsku, Polsku a Srbsku. (Připomnělo mi to, že ve vesnici, odkud pocházejí mí rodiče (Uljanik), kdysi působil evangelický sbor, který mezi dvěma válkami zorganizoval sobotní českou školu pro místní české děti.) Při těchto setkáních jsem vždycky obdržela malý dárek, který vždy obsahoval nějaké tiskoviny, např. evangelický kalendář či časopis, a tak jsem také na oplátku přinášela nové číslo Jednoty nebo některou z našich českých publikací. Pracovala jsem v té době jako šéfredaktorka časopisu Dětský koutek, který pro české krajanské děti vychází od roku 1928 a je vlastně nejstarším nepřetržitě vycházejícím dětským časopisem v Chorvatsku. Mezitím jsem se v roce 2007 stala ředitelkou Novinově vydavatelské instituce Jednota a šéfredaktorkou týdeníku Jednota, a později v roce 2013 předsedkyní Svazu Čechů v Chorvatsku. Díky tomu jsme občas probírali i náměty, týkající se krajanské komunity v Chorvatsku obecně. Potěšila mne tenkrát Vaše iniciativa, aby na Dožínky v Kaptole spolu s Vámi přišel také pomocný biskup pražský pan Václav Malý, který potom sloužil mši v Kaptole a v Daruvaru. Pro mnohé krajany na Daruvarsku to byl velký zážitek, protože české mše se zde nekonají. Časem, když jste přestal jezdit do Chorvatska jako „potulný emeritus“, zůstala jsem i díky vám v kontaktu s misionáři, kteří stále periodicky přijíždějí za krajany do Chorvatska, s pány Janem Krupou a Pavlem Freitingerem a měla jsem příležitost oslavu 240. výročí stavby evangelického kostela ve Velké Lhotě.*

Na konec chci vyjádřit radost nad tím, že se daří i nadále udržovat oboustranné kontakty. Koordinátorovi z české strany Pavlu Freitingrovi přeji dostatek sil k práci ve sboru v Hrubé Lhotě i krajanské komunitě v Chorvatsku. Děkuji Pánu Bohu, že jsem mohl být u začátků této spolupráce.

Praha, 6. 9. 2024

PePb+

Nález archivu Matouše Konečného

V srpnu roku 2006 byly v Mladé Boleslavi při rekonstrukci bývalého kláštera objeveny polskými stavebními dělníky dvě truhličky plné písemnosti jednoty bratrské ze začátku 17. století. Nález byl předán Mladoboleslavskému muzeu a již v lednu 2007 byly některé dokumenty předvedeny v muzeu na výstavě. Začalo se ihned pracovat i na edicích.

Bylo zjištěno, že se jedná o archiv seniora mladoboleslavského sboru Jednoty Matouše Konečného, který musel ještě roku 1620 uprchnout z Mladé Boleslavi a archiv již během obsazení císařským vojskem ukryl nad stropem v horním patře budovy. Matouš Konečný zemřel po roce a dvou měsících v Brandýse nad Orlicí a povědomost o archivu vymizela.

Víme, že bývalý a husity zničený minoritský klášter v Mladé Boleslavi předal Jednotě majitel panství a příznivec Jednoty Jan Jaroš Tovačovský z Cimburka roku 1492. Bratři si pak obnovili jak klášter, tak i kostel, zřídili školu, hospodářská stavení a tiskárnu a toto sídlo nazvali Karmelem. Novou stavbu sboru (kostela) dokončili krátce před bitvou na Bílé hoře.

Archiv objevený po 400 letech nám odkrývá další historické informace jak o životě Jednoty, tak i o kněžích i kněžském dorostu studujícím v cizině, bratrské šlechtě i o aktuální situaci v jednotlivých místech působení. Byla zde zachována i korespondence významných osob, např. dopisy Václava Budovce z Budova, Martina Fruweina, či Kašpara Kaplíře ze Sulevic. Matouš Konečný spravoval i pražský sbor Jednoty a v bedničkách +byly i seznamy členů z Tuchoměřic u Prahy – zvláště pro Města pražská a zvláště pro Tuchoměřice a okolí. Zde si dodatečně můžeme potvrdit, že členy byly i rodiny Škrétů a Hollarů. (V knize je ukázán originální text i edice.) V průvodní studii (Olga Fejtová, Jednota bratrská v Městech pražských v době předbělohorské a rejstřík členů pražského sboru) se dočteme i o životě Jednoty po vydání Rudolfova Majestátu, kdy již bylo možno se oficiálně scházet i v Praze k bohoslužbám, a kde se k tomu hledal i vhodný objekt. Betlémskou kapli měli jen dočasně pronajatou, stejně tak kapli Božího těla na Dobytčím trhu (Karlovo nám.). Až 1615 zakoupili nefunkční malý kostel sv. Šimona a Judy a dostavěli do rozsahu, jak jej známe dnes. Kostel užíval i „mezinárodní sbor“ – členové byli zřejmě cizinci žijící v Praze, kteří nebyli luterány. Osud nově vybudovaného - přestavěného sboru pražské Jednoty je už znám: po

bitvě na Bílé hoře byl zabaven a ještě v prosinci 1620 předán řádu milosrdných bratří.

Jak vlastně byl kostel sv. Šimona a Judy skutečně Jednotou přestavěn, se také dlouho nevědělo. Kostel byl po konfiskaci znovu přestavován (údajně) – a tím uzavřen – celých deset let. Ale teprve nedávno (z historického pohledu), krátce před Listopadem, byl proveden archeologický průzkum základů kostela. Zde se jasně rozezná původní, menší kostel-kaple Šimona a Judy a těsně vedle ležící nová stavba Jednoty. Ta „mezinárodní“ či německá část sboru konala bohoslužby v původním kostele. Pro úplnost: do kostela se po Listopadu vrátili milosrdní bratři; asi před dvěma lety jej prodali městu Praze.

Kostel Šimona a Judy můžeme znovu navštívit při některém koncertu, vstoupíme ale přes foyer, kterým je původní kaple. Desku s textem o historii kostela i o jeho stavebnících si přečteme na opačné straně v ulici U milosrdných. Při pohledu zvenku porozumíme, že barokní zdobné prvky jsou pozdější než stavba. Další obsáhlé svazky s edicí AMK (Archiv Matouše Konečného) vyšly ve SCRIPTORIUM FF UK.

Žofie Vobrová

Reakce na kázání

Chtěl bych reagovat na to, co řekl v kázáních a na přednáškách Tomáš Halík.

Každé prohlášení, že Bůh je takový a takový, popisuje přesně, jaký Bůh není.

To se mi velmi líbí. Ale přesto jsem chtěl napsat, jaký Bůh opravdu je.

Asi není úplně vhodné domnívat se, že Bůh je objekt (tedy předmět). Nechci tedy psát o Bohu, ale budu psát přímo Bohu:

„Pane Bože, dovol mi prosím, abych se Tě zeptal, zda souhlasíš s tím, co říkáš v knížce Jiřího Suchého: „Klaun si povídá s Bohem“.

Moc se mi líbí Tvoje odpověď na klaunovu nejasnost, zda existuješ či nikoli. Odpovídáš, že nikoli, protože to nemáš zapotřebí. Skutečně mám pocit, že to zapotřebí nemáš. Můžeme dokázat, že existuje to, co jsi stvořil – tento svět včetně přírodních zákonů a nás lidí. Je skvělé, že shledáváš své stvoření dobrým.

Svět jsi stvořil v šesti dnech, sedmý den jsi odpočíval a osmý den má prý v tvoření světa pokračovat člověk?

Trochu se toho obávám, moje víra v nás lidi není zdaleka tak velká, jako je víra Tvoje. Moji víru v člověka kazí hlavně to, že vidím, jak lidstvo věnuje téměř veškeré své úsilí hromadění majetku a likvidaci přírody.

Ale pak jsem se zalekl toho, že odsuzuji něco, co v co Bůh věří. Odpoledne jsme doma zpětně koukali na pořad „Válka se Zemí“, který šel v neděli 18. srpna dopoledne v 11:45 na ČT2 a je možno ho najít na internetu. Tento film dost očerňuje obraz člověka. Přesto ale ve mně vyvolává touhu v člověka věřit, a tak Tě prosím: nauč mě to. Pro naši budoucnost se jeví jako naprosto nezbytné, aby celé lidstvo změnilo svou životní orientaci a svoje úsilí.

Vzpomněl jsem si na Tertulianovo heslo: „Credo quia absurdum“ a to mi dodalo odvalu věřit, že lidstvo není tak zoufale blbé, jak se v posledních desítkách let projevuje. A vědom si toho, že je to bláznovství, pojal jsem znovu víru v člověka. Snad myšlenka na evoluční ontologii nebude definitivně zamazána pod stůl. :-)

Pak jsem si vzpomněl na Kázání Svatopluka Karáska u Salvátora. V kázání mluvil o německé teoložce Dorothee Sölle, která píše, že nemáš Pane Bože v tomto světě jiné ruce a jiné nohy než ruce a nohy naše. Sváťa se v kázání s tou myšlenkou trochu pral, ale v přímluvné modlitbě po kázání se modlil: „..... prosíme Tě za lidi hladové, jako i Ty nás prosíš, abychom je nasýtli, prosíme Tě za lidi opuštěné, jako i Ty nás prosíš, abychom na takové lidi nezapomínali“. Díky tomu jsem pochopil, že když chci o něco Pána Boha prosit, měl bych se nejprve ujistit, zda neprosím o něco, co chce Hospodin po mně.

Taky jsem si vzpomněl na kázání Jardy Pechara, které měl ve Strmilově a e-mailem mi poslal text. Kázal na prosbu z modlitby Páně: POSVĚŤ SE JMÉNO TVÉ. Z kázání jsem si odnesl, že když se rozhodneš udělat něco mýma rukama, tak poděkování za to patří Tobě“.

Jan Jelínek

Alfa a Omega

Vydává třikrát až čtyřikrát do roka Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Na Doubkově 8, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Web: smichov.evangelnet.cz

E-mail: smichov@evangelnet.cz

Bankovní spojení: 2300335514/2010

Rediguje redakční rada ve složení: Jan Horálek (vedoucí), Jonatan Hudec, Ester Köhler Kopecká, Pavlína Krupová,

Aleš Kratochvíl, Martin Pícek (grafika), Žofie Vobrová.